

KOLOZSVÁRI FRISS ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, ünneputánvaló napon is.

Felelős szerkesztő: **Dr. ÓVÁRI ELEMÉR.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egyetem-utca 6. szám. Telefonszám: 379.

Dr. Halmai Elemért letartóztatták.

A Zezsig-ügy bonyolódik. — A kormány 60.000 kor.-ja.

— Saját tudósítók telefon jelentése. —

A Zigány-Zezsig-ügy szálai mind erősebben bonyolódnak össze, s ha a rendőrség továbbra is ilyen módon folytatja megkezdett munkáját, a Zezsig ügy a század egyik legnagyobb botrányává fejlődik.

A homályos ügyet a vizsgálat még nagyobb sötétségbe burkolta, de a nagy sötétségből is kiviláglik két eltagadhatatlan jelenség: *egyik a rendőrségnek ázsiai módon barbár viselkedése, a másik a kormány kezeinek az ügy bonyodalmaiba való belezátszása.*

Maga a vizsgálat ténye is nélkülözi a törvényes alapot. A rendőrség ugyanis az eljárást félszükségtésre való szövetkezés miatt indította meg, s a vizsgálatot erre irányozta. A felszűrésre való szövetkezésnek kritériuma a Büntető Törvénykönyv szerint „*a közvetlen és erőszakra célzó tevékeny cselekvés*” már pedig maga a röpirat fogalma ezt a tényálladékot egyáltalán nem meríti ki. Tehát maga a vizsgálat megindításának ténye hijával van a törvényes alapnak, de az, amiket a rendőrség a vizsgálati eljárás folyamán véghezvitt, egyenesen megsértése a törvényeknek, *melyeknek még jóhiszeműsége is kizártnak látszik, ama modorból és eljárásból következtetve, melylyel a rendőrség s a kormánypárti sajtó csodálatos egyértelműséggel igyekeznek a vizsgálatot és a közvéleményt olyan irányba terelni, hogy az ügy által a magyar politikai élet egyik legnagyobb vezéregyénisége Bánffy Dezső báró befeketíttessék.*

A kormány kezének az ügybe való belezátszása nem szorul különösebb bizonyításra. Elég utalnunk azokra a szövevényes szálakra, melyek a kormánypárti sajtó egyik vezető organumának a Zezsig-ügyben való részességéhez vezetnek.

Ez a két tény világos az egész ügyben, a többi rész a

rendőrség különös gondoskodása folytán olyan gyanus sötétségbe van burkolva, melyet bárkire rá lehet borítani, akit csak a röpirat költségeinek fedezésével és a röpirat megírásának megbízásával akarnak vádolni.

A mai napon történtek csak újabb világosságot vetnek erre a két tényre. A szenzációs letartóztatás mögött, melyet a rendőrség, Halmai Elemér dr.-ral, Zigány Árpád védőjével szemben fogantatott titokzatos okok rejlenek, melyeknek a napfényre jutását épen a bűnös voltuk miatt nem engedheti meg a rendőrség.

A mai nap legszenzációsabb eseménye feltétlenül a Halmai Elemér dr.-nak a letartóztatása, melynek a következő előzményei vannak:

Fekete József író, a ki nemrégiben még a megidézés alkalmával sem akart vallani, ma önként jelentkezett a vallomástételre, ami mindenesetre feltűnő változás ilyen hirtelenjében, s csak újabb következtetésekre ad alkalmat.

Az önkéntes vallomástétel után Halmai Elemér dr. ügyvédi irodájában megjelent egy detektív, aki a főkapitánysági idézést kézbesítette. Délután 5 órakor megjelent Halmai Bérczy rendőrtanácsos előtt, aki minden előzetes kihallgatás és a letartóztatás okának közlése nélkül kihirdette előtte a letartóztatást és a házkutatást elrendelő végzést. Halmai a védői jog megszorítását látva ezen eljárásban, tiltakozott a letartóztatás és a házkutatás elrendelése ellen, de tiltakozása eredménytelen maradt. Halmai ekkor bejelentette az ügyet Baracs Marcellnek, az ügyvédi kamara ügyészének, akit egyuttal védőjéül is megnevezett.

A letartóztatás közvetlen oka Fekete József vallomásában rejlik, akinek önkéntes kihallgatásra jelentkezése után Bérczy parancsára egy Bhristián nevű detektív felkereste Kabos Edét, a „Budapesti

Napló” felelős szerkesztőjét, s kihallgatásra idézte.

Kabos megjelent Bérczy rendőrtanácsos előtt, aki a következő két kérdést intézte hozzá:

Igaz-e, hogy Halmai Elemér úgy nyilatkozott előtte, hogy előzetesen, a röpirat megjelenése előtt, tudott a röpiratról.

A másik kérdés a következő: *Igaz-e, hogy Halmai Elemér azt mondta, hogy a röpirat kéziratát megjelenés előtt átnézte.*

Kabos erre a kérdésre is „nem”-mel felelt és kijelentette, hogy a Halmai ellen indított hajszának csupán az az alapja, hogy Halmai politikuskor körében a Szabadság kávéházban úgy nyilatkozott, hogy Zigány közölte volna vele a röpirat tervét, ő felvilágosította volna a röpirat büntetőjogi következményeiről.

A rendőrség Kabos Ede vallomása dacára is letartóztatta és fogva tartja Halmai Elemért, ami az egész fővárosban s különösen pedig az ügyvédi körökben érthetően nagy konsternációt keltett.

A letartóztatás hírének elterjedése után 300 ügyvéd gyűlt össze az Abazsia-kávéházban s izgatott hangon tárgyalták a letartóztatást. A főkapitány eljárását a legélesebb szavakban ítélték el s a „gazember” kifejezés az enyhébbek közül való, amelyeket a rendőrkapitányság jellemzésére használtak.

Mozgalom indult meg az ügyvédi körökben s már eddig 200 ügyvéd által aláírt kérést nyújtottak be Szivák Imrénél, az ügyvédi kamara elnökénél, akit telefonon hívtak meg éjjel után a tanácskozásra, s rendkívüli közgyűlés összehívására.

Holnap rendkívüli közgyűlést tart a kamara ebben az ügyben. Fekete József szereplését megvilágítja az az eset, ami az éjjel folyamán derült ki. *Fekete pár héttel ezelőtt egy ügyvéd barátjának ezer koronás betéti könyvet mutatott, melyről azt állította, hogy munkadíj fejében kapta a kormánytól.*

A midőn Zigányt a rendőrség letartóztatta, Fekete összetett kezekkel könyörgött a barátja előtt, hogy ne árulja el senkinek, hogy neki pénze van. Ezt az esetet most a Zezsig-ügygel hozzák kapcsolatba s Fekete szereplése most még gyanusabbnak tűnik fel.

A főkapitány is megszólalt a Zezsig-ügyben s kijelentette, hogy a Budapest és a Pesti Hírlap egy-egy közleményei miatt sajtópert indított a két lap ellen.

Más helyről éjjel után a következő telefonjelentés érkezett hozzánk:

Egyre kétségteleneőbbé lesz, hogy az egész Zezsig botrányt a kormány inszenizálta azzal a határozott szándékkal, hogy Bánffy Dezső bárót a magyar politikai életben örökre lehetetlenné tegye.

Ezért törekedett a röpirat szerzőségével olyan személyeket meggyanúsítani, kik valamikor Bánffy Dezsővel nexusban állottak. Halmai Elemér dr. tudvalevőleg nemrégiben ellentétbe jutott Bánffyval. Ezt a körülményt akarta a kormány a maga javára kiaknázni olyképp, hogy Halmai is belesodorja a Zezsig-botrányba.

Mindenki tudja, milyen viszonyban állott Halmai Bánffyval. És erre építette tervét a kormány. *Ha sikerül Halmai kompromitálni, akkor Bánffy diskreditálása nem nehéz.*

Ezért történt meg Halmai Elemér vasárnap esti letartóztatása.

Maffia a kolozsvári egyetem ellen.

Meggyanúsított egyetemi tanárok.

Hajsza Somló Bódog ellen.

— Saját tudósítónktól. —

A kolozsvári egyetem minden külső zajt kerülő tudományos tevékenységébe szokatlanul diszsonans hang vegyül bele egy idő óta. Ismeretlen körök, ismeretlen okból, rejtett célzattal kikezdeni igyekeznek a kolozsvári egyetem régi jó hírnevét. Hajszát indítottak nemcsak az egyetemen meghonosított és indokolatlan szigorú leckevizsga és egyéb szabályzatokkal, hanem főként az ujonnan kinevezett fiatal tanárokkal szemben.

A legsodálatosabb pedig a dolgban az, hogy e valósággal maffia módra működő körök tendenciózus híreszteléseinek felült egy helyi sajtó organum is, a mely érthetetlen módon, erősen propagáló modorban reprodukálja azokat.

A támadás első ízben az ideálisan humánus Lukács Adolf dr., ez

idei jogkari dékán ellen irányult, a ki, hogy a tömegesen jelentkező szigorlók érdekében a torlódást elkerülje, a terminusok alap nélküli elhalasztására vonatkozólag szigorú rendszabályokat léptetett életbe.

Azután *Balogh* Arturt kezdte ki, azért, mert a politikai tudományok körébe vágó nagyobb munkát irt, a mit szigorló uraknak meg kell tanulni s így ezek helyzete — szerinte — meglehetősen súlyosbodott.

Most pedig *Somló* Bódogra került a sor, erre a fiatal ambiciózus tudósra, kinek egyetemi tanárrá való kinevezését tudományos körökben a legnagyobb meglepéssel fogadták. Nemcsak azért, mert irodalmi munkássága elsőrangú, hanem főként azért, mert önálló, eredeti gonoolkodású ember, a ki úgy a szociológia, mint a jogtudományok terén egyaránt nagyratartott tehetség. Ellene azt a csodálatos kifogást emeli a kolozsvári maffia, hogy *szigoruan* kérdez, »mint spencerianus és az evolúció lándzsása«, »sajátságos *subjektív* tetteket hirdet« s megkívánja, hogy »a vizsgázók ezen tézisek szellemében adják le feleleteiket«. A legsúlyosabb vádként azonban azt hozzák fel ellene, hogy bölcsészeti rendszere »haza, állam és egyházellenes«. Sőt az inkriminációnak könnyelműen helyt adó lap társ azt is tudni véli, hogy mind e miatt *Somló* ellen följelentés készül »minden létező forumhoz«.

Nem tudjuk, nem is kutatjuk mi rejlik e nagyon is tendenciózusnak látszó reprodukciók mellett. Annyit azonban konstatálhatunk, hogy ez a legnagyobb mérvű támadás a tudomány szabadság és ennek keretén belül a tanszék szabadsága ellen.

A tudományos haladásnak leg-
elemibb feltétele, hogy a tanszék-
ről hirdetett tudományos igazságok-
nak, legyenek azok bizonyos irány-
zatokra bármily kellemetlenek és
sújtók, *abszolút szabadság biz-
tosítottassék*.

Az egyetemi tanárnak arra nézve,
amit ő a katedráján előad, mind-
addig, míg módszere agitativ jel-
leget nem ölt, korlátokat emelni,
őt hirdetett tanai miatt megfélemlíteni: a legveszedelmesebb agitáció,
mert csirájában fojtja meg a tudományos igazságokra irányuló kutatás lehetőségét.

Somló Bódog ellen nem egyszer vették már igénybe az efajta terrorizmusokat. Emlékeztet, hogy nemrégiben *klerikális* részről intéztek ellene orvátmadást, azt állítván róla, elcsavart fejű ifjancok kémkedése eredményeként, hogy *egyház és haza* ellenes tanokat hirdet. Akkoriban *Wlassics* Gyula a közoktatásiügyi miniszteri székbe verte vissza az undok támadást s védte meg az eszméit bátran hirdető fiatal tudóst.

A klerikális ármánykodás azon-

ban nem pihent, hanem elkísérte *Somlót* Kolozsvárra is, hogy megpróbálja ingatni az ifjú tudós pozícióját.

Hiszen alig pár hete, hogy *Somló* Kolozsvárt van. Szigorlatokon keveset kérdezett még, *előadásait pedig még meg sem kezdte*. Mi alapon vádolják hát? Nem e világos, hogy ugyanaz a titkos kéz működik itt is, amely már Nagyváradon le szerette volna taszítani a tudós tanárt a katedráról?

Hiszük azonban, hogy *Somló* Bódog nem hátrál meg semmiféle terrorizmus előtt s eredeti, önálló rendszerét a tanszék-szabadság megdönthetetlen jogcímén, minden alattomoskodás dacára, bátran, föl-emelt fővel fogja hirdetni a kolozsvári egyetemen is!

HIREK.

— **Az egyetem megnyitó ünnepélye.** Tegnap délelőtt folyt le előkelő közönség s az egyetemi ifjuság részvétele mellett az egyetem idei tanévének ünnepélyes megnyitása. Az aula tömve volt, midőn bevonult a tanári kar, élén a belépő Kiss Mór dr. rektorral. Kiss Mór dr. beszámolt az egyetem múlt évének történetéről, kiemelve a tervezett egyetem-építkezéseknek a kolozsvári egyetem jövőjére való jelentőségét. Ezután üdvözölve az új rektort, Szabó Dénes dr.-t, átnyújtotta neki a rektori jelvényeket. A belépő dékánok szintén átadták jelvényeiket utódaiknak, s az ünnepélyes aktus után Szabó Dénes dr. olvasta fel nagy tetszés között beköszöntő értekezését, s a tanév megnyitása után az ünnepély véget is ért.

— **A hidelvei papválasztás** tegnap folyt le a Ferencz József-
uti ref. templomban a hivek nagy érdeklődése mellett. A választást Bartók Béla bonchidai lelkész, a kolozsvári egyházmegye helyettes esperese vezette, míg világi részről Zeyk Károly egyházmegyei főgondnok elnökölt. A szavazás 2 bizottság előtt történt. A szavazatokat szedő bizottság tagjai voltak Fosztó Dénes, Dengel Géza, Koszorus István segédlelkészek és Nagy Kálmán magyar-utcai tanító. Benedek József, Régeni György, Nagy Ferenc és Katona András pedig a szavazók személyazonosságának megállapítására lettek kiküldve. A szavazás délelőtt 10 órakor vette kezdetét és délután fél 4-kor ért véget. Leadtak összesen 486 szavazatot, amely így oszlott meg: Benedek Árpád kapott 338 szavazatot, Szász Béla 42, Régeni Ferencz 33 és végül Veress Sándor 3 szavazatot. Ezek szerint óriási többséggel *Benedek* Árpád került ki győztesen a választási harcából.

— **Beteg erdélyi főrend.** Szabó József főrendiházi tag már hosszabb idő óta betegen fekszik szászfenesi kastélyában. Állapota tegnap oly válságosra fordult, hogy hozzátartozói dr. Purjesz Zsigmondot, a kolozsvári egyetem hírneves professzorát hívták ki hozzá,

ki a kezelő orvosokkal konziliumot tartott. A nagy beteg főrend iránt városszerte általános a részvét.

Színház—Művészet.

A bor. Gárdonyi Géza színművét újította fel tegnap az igazgatóság. A repriz valósággal premier számba ment, részint az új szereposztás miatt, részint mivel a kitűnő darabot alig volt párszor alkalmunk látni a kolozsvári közönségnek. Az előadás, akár az egyes szereplőket, akár az összjátékot tekintve, kifogástalan volt; olyan, amilyenhez az igazgatóság alatt már hozzászólt a közönség. — Baracs Imre szerepe László Gyula kezében volt, akinél jellegzetesebb Baracsot alig is lehet elképzelni. Az alak jellemének az aprólékos-ságig kidolgozott megrajzolása, az előadás művészi jellegzetessége, természetessége jellemzik László alakítását. Az új szereplők közül mellette Jeszó Ariadne tűnt fel a naiv érzelmek közvetlen, bájos szinpadra vitelével, mozdulatainak, játékaik egyszerű bájosságával, természetesen, kedves beszédével. Kitűnő partnere volt Jeszónak Mécsáros Alajos. Hetényi ötletes Durbints-alakítása, Makray kitűnő Kátsa cigánya voltak még újak szinpadunkon. Dezséri és Szentgyörgyi remekül megrajzolt alakjain kívül igen jók voltak még Horváth Paula, Tóvölgyi Margit, Lackó Aranka. A kis Kőrösy Endre tegnap is igen ügyesen beszélt és mozgott a szinpadon.

Sérvkötők, Haskötők
Gummi Harisnyák
Diana övök nőknek
Övszerek orvosi rendeletre
Férfi övszerek stb.
nagy raktárt tart

Deutsch Miksa

orvosi műszer, kötszer és
látszer-gyár Petőfi-utca 2.

Raktár:
Mátyás király-tér 5. szám.

A n. é. közönség, különösen a t. fiatalságnak b. figyelmébe ajánlom a város központjában levő

Modern Kávécspanokomat
(Státus-palota, Szentgyház-utca 6. szám alatt)

Reggeli, uzsonna és vacsora kitűnő minőségben a legjutányosabb árban kiszolgáltatik.

Tejmeüek, tojás stb. mindig frissen kaphatók.

Előfizetések igen jutányos árban!!!

Végeladás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a **hatóságilag engedélyezett**

végeladás

már csak egy pár napig fog tartani, ennél fogva kérem szükségleteiket mentől előbb beszerezni sziveskedjenek.

Az összes előnyomda olcsó áron eladó vagy bérbe kiadó, valamint az összes üzleti berendezés minden elfogadható áron eladó. Ugyszintén egy 3-as számú valódi Wertheim és Wiese vaskassza eladó.

Csiky Mihály.

Végeladás.

Kerékpár és Varrógép

(Vashid mellett) **nagy raktár.** (Babos-palota.)

Az összes bel- és külföldi kerékpárok kaphatók raktáron részletfizetésre is.

Mechanikai javító-műhely.

Elvállalunk emaillezést, nickelészt, írógép-javítást és új kerékpárok méret szerinti készítését. Varrógépeinkért 10 évi jótállást vállalunk.

Ügynökök kerestetnek! 97 FINKLER és TÁRSA, Kolozsvár.